

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय,सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्र. आस्था २००५/प्र.क्र. १४५/सां.का.१

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक: १६ जून, २००६

वाचा :- शासन अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक क्र. शाकानि-१००६/
प्र.क्र.२३/२००६/१८ (र. व का.), दिनांक ३१ मे, २००६

प्रस्तावना :- महाराष्ट्र शासनाच्या कार्य नियमावलीनुसार मंत्रालयीन कामकाज एकूण २८ प्रशासकीय विभागामध्ये विभागण्यात आलेले असून विविध विभागांकडे त्यानुसार विषय सोपविण्यात आले आहेत. सध्या सांस्कृतिक कार्य हा विषय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभागाकडे आणि पर्यटन हा विषय गृह विभागाकडे सोपविण्यात आलेले आहेत.

२. पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य हे विषय एकमेकास पूरक आहेत. सांस्कृतिक कार्य विभागांतर्गत असलेली विविध स्मारके ही प्रेक्षणीय स्थळांमध्येही गणली जातात. पर्यटनाचा मूळ उद्देश विविध प्रांतातल्या ऐतिहासिक व प्रेक्षणीय स्थळांना भेटी देणे, तसेच विविध प्रांतातल्या लोककला व संस्कृतीची माहिती करून घेणे, त्या अनुषंगाने राज्यातील वैशिष्ट्यपूर्ण कला व संस्कृतीची देवाण-घेवाण हा असतो. पर्यटनाद्वारे सांस्कृतिक देवाण-घेवाण, होऊन सांस्कृतिक व कला क्षेत्रांचा विकास साधत असते. या दृष्टीने पर्यटन व कला / संस्कृती हे विषय एकमेकांच्या जिद्दाळ्याचे व एकमेकास पूरक असून पर्यटन उद्योगास चालना देणारे व कला /संस्कृतीद्वारे पर्यटनाचा विकास साधणारे आहेत. त्यामुळे सांस्कृतिक कार्य व पर्यटन या विषयाचे स्वतंत्र अस्तित्व असल्यामुळे मंत्रालयीन स्तरावर दोन्ही विभागांना पूरक अशा धोरणात्मक बाबींवर निर्णय घेणे सोयीचे व्हावे यासाठी पर्यटन व सांस्कृतिक कार्यासाठी मंत्रालयीन स्तरावर एक स्वतंत्र प्रशासकीय विभाग असणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्यामुळे असा प्रशासकीय विभाग निर्माण करण्याबद्दलचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

३. वरीलप्रमाणे विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावावर विचार करून आता सामान्य प्रशासन विभागाची अधिसूचना क्र. शाकानि-१००६/प्र.क्र.२३/२००६/१८ (र. व का.), दिनांक ३१ मे, २००६ अन्वये पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य हा स्वतंत्र प्रशासकीय विभाग स्थापन करण्यात आलेला आहे.

शासन निर्णय : पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य हा स्वतंत्र प्रशासकीय विभाग स्थापन करण्यात आलेला असल्याने त्याकरीता खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

४. सचिव, पर्यटन हे पद पूर्वीपासूनच अस्तित्वात असल्यामुळे त्या पदाच्या पदनामामध्ये बदल करून त्याचे पदनाम सचिव, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य असे करण्यात यावे.

५. गृह विभागाकडे पर्यटन या उपविभागाकरिता आणि सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य या विभागाकडे सांस्कृतिक कार्य या उपविभागाकरिता असलेली खालीलप्रमाणे पदे व त्यावर कार्यरत असलेले अधिकारी / कर्मचाऱ्यांसह नव्याने स्वतंत्र निर्माण करण्यात आलेल्या पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य या प्रशासकीय विभागाकडे हस्तांतरित करावीत :

अ. क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	पर्यटन उपविभाग (मंजूर पद संख्या)	सांस्कृतिक कार्य उपविभाग (मंजूर पद संख्या)
१	सचिव	संवर्ग पद	१	मंजूर पद नाही
२	उप सचिव	१२०००-३७५-१६५००	१	१
३	अवर सचिव	१००००-३२५-१५२००	१	२
४	कक्ष अधिकारी	६५००-२००-१०५००	१	३
५	अधीक्षक-नि-कार्यकारी अधिकारी	५५००-१७५-९०००	--	१
६	सहाय्यक	५५००-१७५-९०००	२	९
७	उप संपादक	५०००-१५०-८०००	--	१
८	उच्चश्रेणी लघुलेखक	६५००-२००-१०५००	३	१ (उर्दू)
९	निम्नश्रेणी लघुलेखक (हिंदी)	५५००-१७५-९०००	--	१
१०	लघुटंकलेखक	४०००-१००-६०००	--	१
११	लिपिक-टंकलेखक देयक लिपिक	३०५०-४५९०	४	५
१२	वाहन चालक	३०५०-४५९०	--	--
१३	नाईक	२६१०-४०००	१	--
१४	शिपाई	२५५०-३२००	२	३
एकूण			१६	२८

६. गृह विभाग व सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभागाने अनुक्रमे पर्यटन तसेच सांस्कृतिक कार्य या उपविभागाकरिता असलेली कपाटे, फर्निचर आणि जडवस्तुसंग्रहातील वस्तू नवीन प्रशासकीय विभागाकडे हस्तांतरित करावीत.

७. सचिव, पर्यटन यांच्या वापराकरिता असलेले शासकीय वाहन तसेच वाहन चालकाचे पद, सध्याच्या वाहन चालकासह नवीन विभागाकडे हस्तांतरित करावे.

८. नवीन विभागाकरिता वेतन व इतर खर्चाकरीता अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होईपर्यंत गृह विभाग व सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभागाने नवीन विभागाकडे हस्तांतरित केलेल्या पदावरील अधिकारी / कर्मचाऱ्यांचे वेतन व इतर प्रशासकीय खर्च त्या त्या विभागामार्फत करण्यात यावा.

९. वर नमुद केलेल्या पदापैकी जी काही रिक्त पदे नवीन विभागाकडे हस्तांतरित केली जातील त्या पदांवर अधिकारी / कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करण्याची कार्यवाही सामान्य प्रशासन विभागाने तातडीने करावी.

१०. नव्याने अस्तित्वात असलेल्या पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य या प्रशासकीय विभागाने नवीन अर्थसंकल्पीय लेखाशिर्ष उघडण्याची, तसेच नवीन लेखाशिर्षांतर्गत सन २००६-०७ करिता अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्याची कार्यवाही करावी.

११. अर्थसंकल्पीय तरतूदीची मागणी पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाने केल्या नंतर वित्त विभागाने त्याप्रमाणे अर्थसंकल्पीय तरतूद नवनिर्मित विभागास तात्काळ उपलब्ध करून द्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(संजीवनी कुडी)

सचिव, सांस्कृतिक कार्य

प्रति,

मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई

मा. राज्यपालांचे सचिव

मा. मुख्यमंत्र्यांचे सचिव

मा. उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव
मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव
मा. मंत्री, पर्यटन यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री, पर्यटन यांचे खाजगी सचिव
सामान्य प्रशासन विभाग (का.१८ रवका) मंत्रालय, मुंबई
वित्त विभाग (का. व्यय-११, अर्थसंकल्प-१९) मंत्रालय, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग
संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, पुराभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
प्रकल्प संचालक, पु.ल.देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमी, मुंबई
सचिव, रंगभूमी प्रयोग परिनिरीक्षण मंडळ, मुंबई
सचिव व कार्यकारी संपादक, दर्शनिका विभाग, मुंबई
सचिव, साहित्य संस्कृती मंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सचिव, मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळ, मुंबई
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, मुंबई
व्यवस्थापकीय संचालक, कोल्हापूर चित्रनगरी, कोल्हापूर
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई
महालेखापाल महाराष्ट्र-१ / २ (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
सचिव, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
निवड नस्ती का.सां.का.१